

2019-05-20 Christer Nilsson

BEVISBÖRDAN - FÖRMÖGENHETSRÄTTSLIGA MÅL

I tvistemål har parterna ofta olika uppfattningar om betydelsen av ett händelseförlopp, t.ex. om avsikten med en överföring av penningbelopp är en gåva eller lån. Domstolen ska bedöma vem av parterna har skyldigheten (bevisbördan) att bevisa att ett påstående föreligger eller har förelegat. Vem har bevisbördan; och den kan variera.

I viss mån har det fastställts i praxis, när det gäller lån, att det som i regel är borgenären som ska visa att en penningförsträckning de facto är ett lån. Borgenären har således ansetts ha bevisbördan.

Skyldigheten att bevisa ett visst rättsfaktum som domstolen kan bygga sin grund på för sitt avgörande kan varieras. Variationerna kan bero på vilken typ av mål det är frågan om och ibland anges det i en lagregel vem som har bevisbördan. Rättspraxis kan också ange vem som har bevisbördan för att ett rättsfaktum föreligger eller har förelegat. Ibland kan bevisbördan växla mellan parterna, t.ex. den ena parten kan ha skyldigheten att styrka att ett låneavtal föreligger och motparten kan ha bevisbördan för att återbetalning skett.

Som nämnts kan bevisbördans placering variera i förmögenhetsrättsliga mål. I följande tablå lämnas en kort översikt över de prejudikat och precedensfall som behandlar frågan om bevisbördan. De aktuella rättsfallen tar även upp frågan om vilka beviskrav är det som gäller i det aktuella målet. Beviskraven - vilken styrka som ska uppnås - för att det ska anses (bevisats) att ett påstående har sådan bärkraft att det kan få en sådan rättslig betydelse som parten påstått.

En liten översikt över rättspraxis om bevisbördans placering – rättsfallen bifogas i sin helhet som bilaga - tablån är ett axplock men fyllas på efter hand

RÄTTSFALL	BESKRIVNING (SAKEN)
Prejudikat - Högsta domstolen 2019-02-06 Mål nr T1634-18 Bilaga 1	En sambo har betalat fakturor som avsett den andra sambons egendom som inte var samboegendom men som användes av samborna gemensamt. Den betalande sambon har ansetts ha bevisbördan för sitt påstående att betalningen utgjort ett penninglån. När han inte bevisat sitt påstående uppkommer frågan om han har rätt till ersättning på den grunden att den andra sambon, sedan samboförhållandet upphört, har gjort en obehörig vinst. Frågan har besvarats nekande.
Prejudikat – NJA 214 s. 364 Bilaga 2	Bevisbördan för att ett mottaget belopp har utgjort en gåva vilar på mottagaren. De beviskrav som normalt gäller i tvistemål är tillämpliga.
Prejudikat - NJA 2017 s. 1094 Bilaga 3	Försträckning? Fråga om bevisbördan i en situation där det står klart att en överföring har skett men det råder delade meningar om överföringens innebörd.
RH 2003:52 Bilaga 4	Frågan är först om S.T. har bevisbördan för sitt påstående att parterna träffat avtal om försträckning eller om makarna L. skall styrka att ett sådant avtal inte träffats.

RÄTTSFALL	BESKRIVNING (SAKEN)
RH 2013:16 Bilaga 5	Bevisbörda och beviskrav i mål där svaranden gjort invändning om att namnteckningen på ett skuldebrev har förfalskats.
RH 2014:10 Bilaga 6	En närstående till en äldre kvinna hade gjort penningöverföringar från kvinnans bankkonto till sitt eget och sina två barns konton. Sedan kvinnan avlidit väckte tre dödsbodelägare talan mot mottagarna av pengarna med yrkande om att beloppen skulle betalas tillbaka till dödsboet. Mottagarna invände att överföringarna utgjort gåvor till dem. Fråga om bevisbörda och beviskrav vid påstående om gåva samt om bevisbetydelsen av omständigheter kring den påstådda rättshandlingen.
RH 2014:27 Bilaga 7	Vid en invändning i ett fordringsmål om att gäldenärens underskrift är förfalskad har den som påstår att namnteckningen är äkta i regel bevisbördan för detta. Denna huvudregel har ansetts gälla i ett mål avseende ersättning för ett telefonabonnemang.